

verslag

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

I.E. Voesten
Senior Adviseur

M +31 6 15369189
inge.voesten@minienm.nl

Datum

22 mei 2018

Betreft	Regiegroep belevingsvlucht
Vergaderdatum en -tijd	15 mei 2018 18:30-21.30
Vergaderplaats	Zwolle, Nieuwe Buiten sociëteit
Deelnemers	<p>Hans van der Vlist (voorzitter), Peter Schoot Uiterkamp, Jaap Aangeenbrug, Ton van Alderen, Hans van Holten, Steffen Hofstra, Marc Huiberts, Ton van Wingerden, Coos Paulusma Ton van Alderen, Ivo Gelsing, Wieger van der Veen, Matthijs van der Horst, Joost Reijnen, Robin Valkenburcht (IenW), Inge Voesten (IenW), Rosanne Kroezen (IenW). (Marten Wesselius en Karel Abbenes met kennisgeving afwezig)</p> <p>Dick Bergmans (RIVM), Peter van der Werf (LVNL), Peter van Blokland (Transavia)</p>

1. Opening

Hans van der Vlist opent de vergadering en maakt enkele opmerkingen over emails die binnen de groep gestuurd zijn met betrekking tot het proces en het tijdig aanleveren van stukken ten behoeve van de vergaderingen. Het is van belang om duidelijke afspraken te maken aan het eind van elke vergadering, zodat de verwachtingen over stukken en tijdigheid voor iedereen gelijk zijn. Marten Wesselius is niet aanwezig, maar heeft een aantal opmerkingen op en bij het vorige verslag aangeleverd. Deze worden besproken bij de agendapunten.

Verder wordt afgesproken aan het einde van de vergadering alle actiepunten op voortgang door te lopen.

2. Agenda vaststellen en verslag van de vorige vergadering

De agenda wordt vastgesteld. Het verslag van 8 mei wordt op enkele aangeleverde punten aangepast. Tevens:

- Bij mededelingen kan de termijn van zeven dagen blijven staan.

- Bij punt over routes staat soms wel en soms niet de naam van de spreker vermeld. Dit is geen bewuste keuze, maar wijze van notuleren. Als mensen wel of niet hun naam bij een punt willen, kan dit naar aanleiding van het conceptverslag worden gewijzigd.
- Formulering dat punt bij Laaksum dient om waterrecreatie te meten is niet juist geformuleerd. Dit wordt aangepast.
- Vorige vergadering is duidelijke keuze gemaakt bij leverancierskeuze dat een realistische beleving belangrijker wordt gevonden dan een representatieve meting.
- Advertenties plaatsen in alle Huis-aan-huis kranten onder de route is kostbaar en op deze korte termijn moeilijk te realiseren. Gekozen wordt om de informatie aan alle gemeenten bekend te stellen met het verzoek het onder haar burgers te verspreiden. Dit punt wordt uitgebreider onder agendapunt 6, communicatieplan besproken.
- Discussie over of een meetpunt bij Raalte of Hoenderloo moet liggen. In beide gevallen gaat het om een locatie bij een recreatiebedrijf. Uitkomst is dat Heeten (gemeente Raalte) in verband met een geringere kans op stoorgeluid het meest geschikt lijkt als meetpunt.
- Marten Wesselius was deze vergadering niet aanwezig. Naar aanleiding van mailwisseling tussen hem en de voorzitter is het verslag op een paar punten aangepast.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Datum
22 mei 2018

3. **Ter info laatste versie route belevingsvlucht met tijden bij benadering**

Peter van der Werf van de luchtverkeersverkeersleiding (LVNL) deelt mapjes uit met daarin de kaarten van alle routesegmenten en een tabel met aanvang en eindtijd van de segmenten.

De in de vorige vergadering genoemde route in Noord-Holland routesegment 5b (naar GORLO) wordt als segment 7 toegevoegd.

Actie Peter van der Werf: De kaartjes dienen publieksvriendelijker te worden gemaakt ten behoeve van de website. Daartoe dienen in ieder geval de volgende aanpassingen te worden gedaan:

- Tijdstippen per segment worden in de kaarten geplaatst, zodat duidelijk wordt dit segment wordt tussen zo laat en zo laat gevlogen. Geïnteresseerden in de belevingsvlucht kunnen dan bij benadering zien hoe laat het vliegtuig naar verwachting bij hen overkomt.
- Toevoegingen op de kaart zoals temporary reserved airspace (TRA)-gebieden en andere "ruis" op de kaarten kunnen wellicht verwijderd worden. Dit zijn termen voor in de luchtvaart ingevoerde specialisten en is geen toegankelijke taal voor publiek. Het is aan LVNL om anders te beslissen als daar een operationele reden voor bestaat.
- Pijltjes worden toegevoegd om de vliegrichting aan te geven.
- Flight levels (FL) worden opgeschreven in meters.
- Tabel met tijden met navigatiepunten kan vervallen.
- Om te komen tot een overzichtelijk geheel worden de meetpunten aan de kaarten toegevoegd.

Matthijs van der Horst merkt op dat er in Noord-Holland geen meetpunt staat, maar dat mensen wel graag een vergelijkbaar meetpunt zouden willen raadplegen.

Actie Wieger van der Veen: tabel maken van karakteristieken van meetpunten en beschrijving, zodat eenvoudig een vergelijking met een voor jou relevant meetpunt te maken.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

4. Inrichten meetpunten

De keuze is op Munisense gevallen voor de metingen, aangezien zij het best aansloten op de gevraagde dienstverlening en vanwege de prijs. Dick Bergmans van het RIVM geeft terugkoppeling op de uitvoering. Elk meetpunt krijgt een eigen geluidsmeter die via GSM bijna realtime de gegevens doorgeeft aan de website van Munisense. Tijdens het meten wordt het maximale geluidsniveau vastgesteld. Na ca. 30 seconden na de passage is de gemeten waarde op de website van de belevingsvlucht te zien. Bij de uiteindelijke presentatie is ook het verloop van het geluidsniveau te zien over de periode van 3 minuten voor tot 3 minuten na de passage. Daardoor is ook goed te zien wat op die meetplaats het geluidsniveau is van het achtergrondgeluid zonder vliegtuiggeluid. Het geluidsniveau van het achtergrond geluid zal worden aangegeven als het zogenaamde L95.

Datum
22 mei 2018

De gegevens zijn realtime via een link op de site www.belevingsvlucht.nl in te zien. Kort na afloop van de vlucht staat een kaartje/tabelletje op de site met daarin alle metingen op de meetpunten. Binnen een week volgt een uitgebreidere analyse, inclusief het verloop van het geluidsniveau in de 3 minuten voor en na de passage.

Actie IenW: Opdrachtgevers van meetpunten bij Biddinghuizen, Lelystad, Dronten en Zeewolde wordt verzocht de meetgegevens ter beschikking te stellen. In de communicatie met andere gemeenten wordt tevens gevraagd eventuele professioneel uitgevoerde metingen ter beschikking te stellen. Die gegevens kunnen worden toegevoegd als zijnde gegevens van derden. Handmetingen met smartphone apps zijn niet betrouwbaar. Lijst met gemeenten wordt binnen de regiegroep verspreid.

Bemensing van de meetposten is niet noodzakelijk. Exacte locaties worden niet bekend gemaakt buiten de regiegroep; alleen bij benadering. Dit is om te voorkomen dat meetpunten door extra omgevingsgeluid wordt verstoord. Manipulatie van de metingen is niet mogelijk. Omgevingsgeluid wordt onderscheiden van het vliegtuiggeluid. Als bewust metingen worden beïnvloed, dan wordt de meting als niet geldig gekwalificeerd. Dit kan achteraf gebeuren. Regiegroepleden kunnen op de meetpunten aanwezig zijn, maar dat is niet noodzakelijk. IenW mag tevens op de meetpunten aanwezig zijn. De daadwerkelijke overvlieghoogte wordt achteraf vastgesteld door een uitdraai van de radartracks. LVNL verwacht deze binnen een week na de vlucht te kunnen leveren. Peter van der Werf merkt op dat het vliegtuig vliegt op flight levels en dat er in de omrekening naar meters verschillen kunnen zitten, afhankelijk van de luchtdruk op de dag van uitvoering. Het gaat niet om grote verschillen. Deze correctie wordt in de evaluatie beschreven.

IenW informeert bij de Regiegroep of met de huidige set meetpunten alle vliegsituaties gemeten worden en of er nog 'hotspots' zouden moeten worden toegevoegd. Bevestigd wordt dat alle situaties gedekt zijn, zoals bijvoorbeeld klimmen vanaf 2700m bij Creil) en dat Wilsum een representatief alternatief is voor Zwolle Stadshage, omdat bij Stadshage in verband met verwacht stoorgeluid waarschijnlijk geen goede meting gedaan kan worden.

5. **Beleving**

Inge Voesten licht de belevingsmonitor toe. Motivaction is gevraagd een offerte uit te brengen voor de belevingsmonitor. De eerder opgestelde RIVM notitie en opmerkingen daarop van de regiegroep zijn daarvoor de basis. Het gaat om een korte vragenlijst over de belevingsvlucht. Motivaction stelt voor dat ze zowel gericht aan een panel (select) als aselect (iedereen kan een vragenlijst invullen op de website www.belevingsvlucht.nl) vragen uitzetten en zowel voor als na de vlucht. Besloten wordt in ieder geval de aselecte methode te volgen. Er wordt nader bezien of daarnaast ook de selecte methode wordt uitgevoerd. De meerwaarde van deze aanvulling dient duidelijk te worden beschreven en dient in verhouding te staan tot de kosten. Regiegroep stelt de volgende uitgangspunten vast, die aan bureau Motivaction worden mee gegeven:

- Enquête is uitsluitend online in te vullen;
- Donderdag 31 mei 12.00 uur is einde invulmogelijkheid;
- Toevoegen aan basisvragen: waar woon je (woonplaats), waar heeft u het geluid waargenomen (belevingslocatie)
- Fraude moet worden tegengegaan (robot, IP adres check).

Actie IenW: Met Motivaction het plan verder uitwerken en rondsturen binnen de regiegroep zodra beschikbaar.

6. **Communicatieplan**

Rosanne Kroezen geeft een toelichting op het discussiestuk over communicatie.

Actie IenW: Besloten wordt uiterlijk 18 mei de communicatie richting gemeenten te verspreiden, zodat deze eventueel nog in de h-a-h bladen kan worden opgenomen. Naast een algemeen persbericht om de pers te informeren (zowel kranten als regionale omroepen) zullen advertenties geplaatst worden in een aantal regionale kranten.

Als het gaat om de terugkoppeling onmiddellijk na de belevingsvlucht vindt de regiegroep zorgvuldigheid belangrijker dan snelheid. Volgende wordt besloten:

- Maandag 11 juni om 17.00 uur komt de regiegroep bij elkaar voor evaluatie. Daar wordt de eindevaluatie en eventueel vervolgmoment besproken.
- Ten behoeve van aankondiging vlucht dienen ook de regionale omroepen een persbericht te ontvangen.
- Meetpunt Wezep wordt ontsloten voor de pers. Hans van der Vlist zal ook daar aanwezig zijn. Regiegroep leden zijn welkom.
- Er komt een factsheet communicatie belevingsvlucht om eenduidig te communiceren. Dit wordt door IenW aan gemeenten en de regiegroepleden rond gezonden. **(Actie IenW)**.
- In dat factsheet dient per punt te worden opgenomen wat het effect/impact is van het punt op bijv. de representativiteit van de vlucht.
- Regiegroepleden bepalen zelf waar zij zijn tijdens de vlucht.
- Bezien wordt of een persmoment door de voorzitter (inclusief presentaties van Motivaction en Munisense) op 31 mei aan het einde dag of 1 juni

het juiste middel is of dat een persbericht wordt uitgegeven met de eerste bevindingen.

- Als de voorzitter reageert op vragen van de media is dat zo technisch mogelijk en alleen vanuit zijn rol als onafhankelijk voorzitter.
- Regiegroepleden zijn niet in de gelegenheid om bij elkaar te komen voorafgaand aan de terugblik van de eerste resultaten. Derhalve spreken zij namens zichzelf en niet namens de groep, indien zij worden bevraagd.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Datum
22 mei 2018

Actie allen: 16 mei voor 17.00 uur aangeven wat gemist wordt in de huidige conceptversie van de factsheet.

- Advertenties plaatsen in alle Huis-aan-huis kranten onder de route is kostbaar en op deze korte termijn moeilijk te realiseren. Gekozen wordt om de informatie aan alle gemeenten bekend te stellen met het verzoek het indien mogelijk via de huis aan huis bladen aan hun burgers te verspreiden.

7. Rondvraag

- LVNL en Transavia geven aan dat het aanbod aan de Regiegroep om op de grond en/of aan boord een gekwalificeerde observer af te vaardigen nog steeds staat. Het moet dus gaan om een gekwalificeerde (ex) lijnvlieger of verkeersleider die weet waar hij naar kijkt. Jaap Aangeenbrug geeft aan dat hij interesse heeft om bij LVNL aanwezig te zijn. Peter van der Werf en hij treden in overleg of dat kan.
- Dit verslag van de regiegroep is het enige document dat nog wordt rondgestuurd. Er is uiteraard verder wel communicatie als gevolg van bovenstaande actiepunten.
- Evaluatie van 11 juni wordt voorbereid door Ton van Wingerden. Hij stuurt uiterlijk 1 juni een eerste opzet naar de leden van de regiegroep. Na reactie van de regiegroep zorgt hij voor een tweede versie op 5 juni.
- Donderdag 17 mei doet Wieger van der Veen een schouw van de meetlocaties samen met Munisense.
- Info naar gemeenten gaat cc aan leden Regiegroep.
- IenW geeft aan dat IenW voor de duur van de vlucht beperkingen in het luchtruim zal aankondigen in de vorm van een Tijdelijk Gebied met Beperkingen (TGB). Het gaat niet om een verbod maar om enkele beperkingen. De kleine luchtvaart wordt hierover vooraf geïnformeerd. Vermoedelijk al deze week.

8. Sluiting

Actiepunten worden nagelopen en zijn allemaal afgerond.
Volgende vergadering vindt plaats op maandag 11 juni van 17-19 uur in Zwolle, na de belevingsvlucht.